

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НРЗВО «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ» (Україна)
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Україна)
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ (Україна)
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ» (Україна)
ГО «ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ» (Україна)
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ (Республіка Молдова)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК (Республіка Польща)
WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI (BYDGOSZCZ) (Республіка Польща)
JHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH (Чехія)

***Розвиток фінансів, аудиту,
бухгалтерського обліку та оподаткування:
реалії часу***

**II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів,
аспірантів та молодих вчених пам'яті
видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія**

01 лютого 2023 р.

**м. Кам'янець-Подільський
2023**

Рекомендовано до поширення в мережі «Інтернет» Вченою радою НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут» (протокол № 4 від 28 січня 2023 р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Мар'ян ТРІПАК – заслужений працівник освіти України, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук, в.о. ректора НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Ірина ГУМЕНЮК** – кандидат економічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Ірина ГОДНЮК** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Олександр ШЕВЧУК** – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри цифрових, освітніх та соціо-економічних технологій.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Василь ДЕМЯНИШИН – доктор економічних наук, професор кафедри фінансів ім. Сергія Юрія ЗУНУ, **Володимир СЛОБОДЯН** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Людмила КУШНІР** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Олег КОРКУШКО** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Олександр ЛАВРУК** – доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Андрій ТИМКІВ** – кандидат економічних наук, викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Наталія ШЕВЧУК** – викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Тетяна ЧЕРНЯВСЬКА** – доктор економіки, професор державного університету прикладних наук (м. Конін, Польща), **Віолета ГЕРАЙМОВИЧ** – кандидат економічних наук, доцент; **Rafael SILOSI** – кандидат наук, доцент, декан факультету економічної інженерії та бізнесу. Технічний Університет Молдови. (м. Кишинів, Молдова), **Катерина ПИЛИПЕНКО** – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького, **Оксана ПРОКОПИШИН** – кандидат економічних наук, доцент інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук ЛНУП; **Юлія ШЕНДЕРІВСЬКА** – Виконавчий директор ГО «Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України»; **Юрій ЛУПЕНКО** – доктор економічних наук, професор, академік НААН, директор, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки».

Р 64 Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу:

II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія (м. Кам'янець-Подільський, 01 лютого 2023 р.). Кам'янець-Подільський : НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». 2023. 554 с.

Збірник містить матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія «Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу», яка відбулась 01 лютого 2023 р. (НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», м. Кам'янець-Подільський), з актуальних питань сучасної фінансової системи, аудиту, обліку та оподаткування в умовах сьогодення.

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори наукових праць.

Видано в авторській редакції.

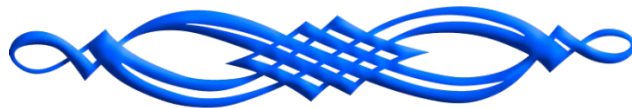
© НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут, 2023

одиниця виміру господарської операції (у грошовому та за можливості у натуральних вимірниках), посади і прізвища осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення, особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Залежно від характеру операції та технології обробки даних до первинних документів можуть бути включені додаткові реквізити: ідентифікаційний код підприємства, установи з Державного реєстру, номер документа, підстава для здійснення операцій, дані про документ, що засвідчує особу - одержувача тощо» [2]. Отже, сучасне законодавство надає суб'єктам підприємницької діяльності самостійно визначати порядок документального оформлення господарських операцій з придбання матеріальних цінностей.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. Дата оновлення 01 січ. 2023 р. № 2465-IX, 2811- IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (Дата звернення 24.01.2023)
2. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : затв. Наказом МФУ 24.05.1995 р. № 88. Дата оновлення 10.08.2021 р. Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (Дата звернення 24.01.2023)
3. Єрмолаєва М. В., Осадча І. М. Документальне оформлення обліку розрахунків з постачальниками. *Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку*: матеріали 3-ої Всеукраїнської наук.-практ. конф. / упоряд. Боліла С.Ю., Шепель Т.С. – Херсон, ДВНЗ «ХДАУ». - 21.05.2018: тези доповідей. С. 157-159.

Дмитро Пужайло

здобувач вищої освіти ОС Магістр,

Олена Кучер

здобувач вищої освіти ОС Магістр,

Науковий керівник: Ольга Лега,

к.е.н., доцент, професор кафедри обліку та оподаткування,

Полтавський державний аграрний університет,

м. Полтава

ОПТИМІЗАЦІЯ ДОГОВІРНОЇ РОБОТИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Безпека договірних відносин завжди залежить від багатьох чинників, як зовнішніх, таких як загальноекономічна ситуація, курс валют, політична стабільність, так і внутрішніх — неблагонадійність конкретного контрагента, несподівані фінансові проблеми в нього [1]. Через воєнну агресію росії щодня доводиться пристосовуватись до нових правил і функціонувати в нових реаліях.

Суттєвих змін зазнали й договірні відносини. Унаслідок бойових дій, тимчасової окупації певних українських територій, ракетних обстрілів та інших обставин, пов'язаних із війною, виконання багатьох зобов'язань за цивільно-правовими договорами ускладнюється або стає неможливим [2]. Тож з огляду на ситуацію в країні суб'єктам підприємницької діяльності варто подбати про безпеку договірних відносин із контрагентами. В умовах воєнного стану ризику роботи з контрагентами це, перш за все, операції з контрагентами з тимчасово окупованих територій (місце реєстрації або розташування активів на ТОК), по-друге визнання правочинів, пов'язаних з «російським / білоруським слід», нікчемними, у зв'язку з обмеженням співпраці з компаніями в Україні та закордоном, заборонаю виконання будь-яких зобов'язань (поставка, сплата за товар тощо), виявленням зв'язків з рф, рб.

Основними шляхами мінімізації ризиків договірних відносин суб'єктів господарювання:

1. Аудит чинних договорів, які слід розділити на декілька категорій: подальше виконання є можливим (навіть якщо це буде коштувати дорожче або виконання буде ускладненим); виконання є неможливим тимчасово (наприклад, місто, куди необхідно доставити товар, знаходиться в облозі окупантом); виконання є неможливим повністю (предмет договору було знищено, контрагент потрапив під санкції тощо). Після категоризації договорів, необхідно застосувати один з юридичних інструментів: призупинити виконання своїх зобов'язань, змінити домовленості з контрагентами або розірвати окремі договори [1].

2. З використанням юридичного супровіду переукласти договір, додавши умови щодо регулювання проблем з повоєнного досвіду. Необхідно грамотно скласти договір, передбачити в ньому весь можливий арсенал захисту від недобросовісних дій, таких як штрафні санкції, гарантії, забезпечення, передоплати. Кожний вид договору, укладений між сторонами, як правило, повинен містити положення про дії сторін, що необхідно вчинити в умовах форс-мажорних обставин і наслідки, які наступають для сторін щодо виконання договірних зобов'язань із застосуванням форс-мажору [2].

3. На етапі пошуку контрагента важливо перевірити його комплексно, із залученням до цього процесу бухгалтерів і юристів, провести due diligence. Якщо з підприємствами заключені договори, доцільно перевірити повторно їх благонадійність.

4. Особливістю перевірки контрагента в поточних обставинах є також необхідність встановлення його належності до підсанкційних осіб. Глобальна політика санкцій, яка наразі проводиться у зв'язку з вторгненням російської федерації в Україну, зачіпає велику кількість компаній і осіб.

5. Перевірка контрагента з точки зору економічної безпеки операції. Така перевірка має показати, чи дійсно контрагент веде підприємницьку діяльність, чи подається податкова звітність, чи є на балансі підприємства контрагента будь-які активи. Можна з'ясувати склад засновників контрагента для визначення пов'язаних з ним осіб. Для цього можна звернутися до державних реєстрів та баз даних [3].

6. Підтвердити обґрунтованість вибору контрагента, оцінивши умови угоди та їх комерційну привабливість, наявність особистих контактів керівників компаній, ділову репутація, платоспроможність контрагента, ризик невиконання зобов'язань, наявність в контрагента необхідних ресурсів (виробничих потужностей, технологічного обладнання, кваліфікованого персоналу) і відповідного досвіду тощо.

7. Встановити у контрагента обсяг повноважень при укладенні даного виду угоди - вимоги законодавства при укладенні конкретної угоди, підтвердження права підприємства на заняття конкретним видом діяльності (копії установчих документів; довідка органів статистики; виписка з ЄДРПОУ, свідоцтво платника ПДВ, копії ліцензій з додатками), перевірка повноважень особи на укладення та підписання договору, оскільки відповідно до ст. 215 ЦК України відсутність належних повноважень у особи (обсяг цивільної дієздатності) при укладанні угоди є однією з підстав визнати угоду недійсною в судовому порядку (дані по особі, яка буде підписувати договір, перевірка обсягу повноважень цієї особи на підписання договору згідно з наданими установчим документам, довіреності та іншим документам, що підтверджують обсяг повноважень) [3].

8. Наявність підписаних та пролонгованих договорів та інших первинних документів. Правильність їх складання є головним чинником впливу на податкові наслідки від господарської операції. Повнота виконання договору відображається у первинних документах, що підтверджують факт відвантаження товарів, продукції, виконання робіт, надання послуг (акти здачі-приймання виконаних робіт, надання послуг, видаткові накладні і ін.). Виконання договору другою стороною підтверджується, зазвичай, платіжними документами (банківські виписки, платіжні доручення і т. д.).

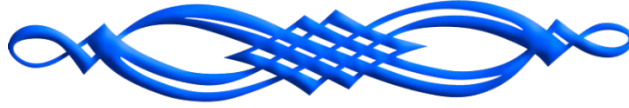
9. Страхування ризиків – це особливий та додатковий захист від ризиків. Такий вид страхування непопулярний, проте на нього варто звернути увагу, зважаючи на збільшення кількості неплатоспроможних контрагентів.

Наведені рекомендації щодо ведення договірної політики суб'єктів господарювання не є повними, але можуть стати в нагоді для забезпечення виконання умов договору з контрагентом та запобігання ризикам виникнення спорів з податковим органом.

Список використаних джерел:

1. Сторожук Т., Рекун А. Виконання договірних зобов'язань та форс-мажор. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/209873_vikonannya-dogovrnikh-zobovyazan-ta-fors-mazhor (дата звернення 24.01.2023).
2. Нікітін О. Особливості виконання договірних зобов'язань під час воєнного стану за відсутності в договорі положень про форс-мажор. URL: <https://id-legalgroup.com/blog/osobennosti-vipolneniya-dogovornih-obyazatelstv-vo-vremya-voennogo-polojeniya-pri-otsytsyvii-v-dogovore-polojenii-o-fors-majore---oleg-nikitin--advokat-ID-Legal-Group> (дата звернення 24.01.2023).
3. Мінімізація ризиків договірних відносин. Місія здійснення. URL: <https://gc.ua/uk/minimizaciya-rizikiv-dogovirnix-vidnosin-misiya-zdiysnenna/> (дата звернення 24.01.2023).

4. Лега, О., Яловега, Л., & Прийдак, Т. (2022). Договірна політика та податкові ризики в умовах невизначеності. *Цифрова економіка та економічна безпека*, (3(03)), 41-46. <https://doi.org/10.32782/dees.3-8> http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/13814/1/Лега_Яловега_Прийдак_договори.pdf (дата звернення 24.01.2023).

Віталій Рудан

кандидат економічних наук, магістр

НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»,

м. Кам'янець-Подільський

Марина Сальнікова

викладач кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу

Мелітопольського державного педагогічного університету

імені Богдана Хмельницького

м. Запоріжжя

ВЕКТОРИ ВИКОРИСТАННЯ ПАРТИСИПАТОРНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Перебіг Помаранчевої революції 2004 року, Революції Гідності 2014 року, першої (з 2014 року) та другої (з 2022 року) фаз війни з Російською Федерацією показали всьому світу феноменальну рису українського суспільства – волонтерство. Волонтерство розвивалося стихійно, в першу чергу, з метою допомоги борцям за європейські цінності та українським воїнам, однак основний ментальний мотив волонтерства в Україні – це бажання участі громадян у спрямуванні допомоги конкретним адресатам, які борються за ідеали суспільства, без посередників в особі державних органів влади та бажання контролю за рухом наданої допомоги. Тобто українське суспільство дійсно вважає державу (не безпідставно) «поганим менеджером» і намагається самотійно впливати на подолання загроз для існування самої держави.

Разом з тим, волонтерство є менш активним в сфері фінансування економічних, екологічних та соціальних проектів місцевого розвитку, що зумовлює необхідність пошуку механізмів залучення мешканців громад до участі в розподілі бюджетних коштів на фінансування бажаних для громади проектів. В такому випадку, влада, під впливом міжнародного досвіду, повинна створити умови для участі громадян в розподілі частини бюджетних коштів і контролі за їх використанням і, тим самим, дозволяє розширити ефекти реалізації прямої демократії в країні.

Одним із варіантів залученості населення до участі в розвитку місцевих громад є партисипаторний бюджет (бюджет участі) [1]. В теоретичному сенсі бюджет участі означає форму фінансового розподілу фонду коштів, надану